

Reactie internetconsultatie Ouders & Onderwijs op het voorstel van Wet Doorbraakaanpak onderwijs en jeugdhulp.

Doel van het wetsvoorstel is het regelen van een expliciete wettelijke taak van samenwerkingsverbanden bij het terugdringen van het aantal thuiszitters en daarmee een grondslag voor gegevensuitwisseling voor dit doel. Het wetsvoorstel biedt geen oplossing voor het probleem: het terugdringen van verzuim en het aantal thuiszitters. In een eerder conceptstadium van het wetsvoorstel zijn kritiekpunten op en zorgen over het voorstel besproken. Punten die door het brede onderwijsveld worden gedeeld maar niet hebben geleid tot aanpassingen. Het draagvlak voor dit wetsvoorstel, zeker onder ouders, is er niet. Ouders & Onderwijs is van mening dat voor het terugdringen van het aantal thuiszitters er een brede aanpak nodig is die aansluit op de complexiteit van de thuiszitterproblematiek. Het slechts op onderdelen toevoegen van regels en daarmee uitbreiden van bureaucratische stappen leidt niet tot een werkelijke oplossing. Het doel van het wetsvoorstel wordt hiermee niet bereikt en de gekozen werkwijze kan schadelijk uitpakken voor de kwetsbare leerlingen waar het hierom gaat. Een wettelijke inbedding van leerrecht is nodig om het aantal leerlingen dat uitvalt in het onderwijs terug te dringen. De belangrijkste kritiekpunten en zorgen benoemen we hieronder.

Ongeoorloofd verzuim

Het wetsvoorstel richt zich op ongeoorloofd verzuim en sluit daarmee aan bij de leerplichtwet. Onderzoek geeft aan dat aan ongeoorloofd verzuim vaak voorafgegaan werd door oplopen geoorloofd verzuim. Wanneer preventie een doel is, zouden deze gegevens in een eerder stadium moeten worden bekeken. Echter, een vermoeden van ongeoorloofd verzuim kent geen registratie in het Verzuimregister. Absoluut verzuim, dus leerlingen die niet staan ingeschreven bij een school en dus buiten de zorgplicht van een school vallen, komen met dit wetsvoorstel ook niet onder de reikwijdte van het samenwerkingsverband. Juist voor deze groep moet het samenwerkingsverband gaan zorgen voor passende ontwikkelingsmogelijkheden.

Welke gegevens

Het is niet duidelijk om welke gegevens van ongeoorloofd verzuim het precies gaat, aantallen, de school of ook individuele verzuiminformatie van leerlingen en in hoeverre samenwerkingsverbanden ook beschikken over gegevens met betrekking tot vrijstellingen, schorsing en verwijdering. Met het bieden van een wettelijke grondslag voor extra uitwisseling van persoonsgegevens grijpt het wetsvoorstel in op de rechtspositie van kinderen en ouders. Op individueel niveau beschikken over al deze gegevens is niet wenselijk en is een inbreuk op de privacy van leerlingen. De vraag is ook of een samenwerkingsverband in staat is en de expertise heeft om bijzondere persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens, juist te beoordelen.

Privacy

Ten aanzien van AVG geeft deze wetswijziging samenwerkingsverbanden een wettelijke grondslag voor het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens. Men zal de AVG-regels over de verwerking van gegevens moeten blijven volgen (inclusief de toestemming van

ouder in geval van gegevens vanuit de jeugdhulpverlener). Het convenant privacy onderwijszorg blijft daardoor ook nog steeds nodig. Helaas is de praktijk dat er meer gegevens worden gedeeld dan noodzakelijk voor het doel, eenmaal gedeeld is terugdraaien erg moeilijk. Ook komt het te vaak voor dat (een deel van) deze gegevens terecht komen bij nieuwe scholen bij aanmelding door ouders en meewegen bij een afwijzing. Toestemming van de ouders voor het delen van alle informatie met betrekking tot de leerling anders dan de feitelijke verzuimgegevens blijft dan ook nodig.

Rechten van ouders en leerlingen

Ook in het geval van een doorbraakaanpak mogen ouders hun recht niet verliezen. Nog steeds kunnen zij niet gedwongen worden een oplossing te accepteren waar zij niet achterstaan. Doorzettingmacht toepassen in een niet gedragen en opgelegde oplossing het leidt tot onvrede bij partijen. De wens is oplossingen te zoeken in onderlinge samenwerking met een duurzame uitkomst. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat ouders de vrijheid behouden om al dan niet in te stemmen met het aanbod. In de praktijk kunnen ouders vaak niet weigeren, omdat zij dan geconfronteerd worden met de handhaving van de Leerplichtwet of een zorgmelding. Ouders voelen zich gedwongen een aanbod te accepteren. De positie van ouders komt nog verder onder druk te staan en het alternatief is geen of schadelijk onderwijs voor hun kind.

Schoolbesturen en gemeente kunnen zich juridisch laten bijstaan, hebben een eigen juridische afdeling of betrekken een externe jurist. Ouders hebben deze mogelijkheid veelal niet. Te voeren procedures vereisen voldoende kennis van het systeem en goede beheersing van de taal, juridische bijstand is kostbaar en daardoor voor de meeste ouders niet beschikbaar. Daarom zouden ouders in staat moeten worden gesteld zich juridisch bij te laten staan in zaken waarbij doorzettingmacht wordt toegepast.

De procesregisseur

De procesregisseur voert de regie op naleving van de afspraken en is onafhankelijk. Hoe wordt deze onafhankelijkheid geregeld? Samenwerkingsverbanden worden bestuurd door schoolbesturen en zijn daarmee niet onafhankelijk. Gemeenten hebben een belang bij de inzet van jeugdhulp. De procesregisseur moet onafhankelijk kunnen handelen naar de partijen, dus zowel naar de samenwerkingsverbanden en schoolbesturen belast met de taak om een passende onderwijsplek te faciliteren, gemeenten en zorgaanbieders als de ouders en leerling. De procesregisseur moet dan ook organisatorisch en financieel onafhankelijk zijn van de partijen die in dergelijke zaken een belang hebben. Ook moet hij voor alle partijen evenzeer toegankelijk zijn, ook voor leerling en ouders

Zo passend mogelijk

Bij de meeste leerlingen die thuis komen te zitten, is er sprake van een complexe problematiek en geen passend onderwijsaanbod beschikbaar. Dit wetsvoorstel biedt hiervoor geen oplossing wanneer het uitgangspunt blijft dat men moet zorgdragen voor een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs, zoals benoemd op diverse plaatsen in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting. Dit is geen stimulans voor het creëren van een dekkend aanbod en maatwerk op een andere locatie dan school binnen de grenzen van de mogelijkheden.